

2023 – DOSARELE PATRIMONIULUI (CXXVII): moștenirea comună a Romei ... perpetuează în Orientul european numele, limba și prestigiul? - moștenire ereditară în schimbul serviciilor!

<p>Ocna Sibiului Salzburg - Vizakna</p> <p><i>Mihai Viteazul și C-tin Brancoveanu</i></p>	<p>Intrarea în</p> <p><i>pictură de N. Grigorescu</i></p>	<p>Alba Iulia</p> <p>Stemă</p>	<p>Catedrala episcopală</p> <p><i>reconstituire</i></p>
<p>Ctitoria a doi domnitori români</p>	<p>construită de Mihai Viteazul, în 1597</p>	<p>Intențiile politice ale lui Mihai Viteazul ... era multă perfidie și prea puțin precumpănea spiritul moral!</p>	
	<p>26 oct. / 1 noi. 1599</p>		<p>2023</p>
<p>Dosarele patrimoniului (CXXVII)</p>		<p><i>Romanian Villages</i></p>	
<p>Anul comemorativ al innografiilor și cântăreților bisericești (psalți)</p>		<p>Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice</p>	

Prof. Mario Ruffini (1896-1980) scria - în anii celui de-al doilea război mondial (1942) - lucrarea „Istoria românilor din Transilvania” - „Storia dei romeni di Transilvania”. Câteva din motivele elaborării sunt incluse în „Cuvânt înainte”, semnat de Manole Neagoie: «Interesul pentru România și în special pentru Transilvania va fi stârnit în Italia și de intervențiile energice și stăruitoare făcute de guvernul de la Roma în legătură cu situația care se crease în teritoriul ocupat de unguri. În ciuda faptului că guvernul de la Budapesta se angajase, cu ocazia Dictatului de la Viena, ca să respecte drepturile populației majoritare din nord-vestul Transilvaniei, odată cu pătrunderea trupelor maghiare s-a dezlănțuit un regim de teroare de o violență dementială: asasinare, torturi, întemnițări abuzive, alungarea românilor, asasinarea sau alungarea intelectualilor români pentru a decapita spiritual națiunea română, dărâmarea bisericilor românești etc. Guvernul român a stăruit pe lângă guvernele de la Roma și de la Berlin ca să se formeze o comisie italo-germană pentru a constata la fața locului bestialitățile și crimele comise de ocupant. Pentru italianul obișnuit, rădăcinile acestor drame, care se petreceau într-un spațiu mai puțin cunoscut, reprezentau enigme greu de dezlegat...». În „Prefața autorului”, acesta explică: «Una dintre națiunile a cărei istorie este mai puțin cunoscută în Italia este România, și pentru că întâmplările țărilor românești sunt, mai mult decât ale altor popoare, strict legate de cele ale țărilor învecinate, (...) am fost îndemnat să le povestesc **nu din dorința de a face o operă originală**, care de altfel nici nu e, **ci de gândul că este datoria noastră, în timpul de față să cunoaștem** chiar și în părțile mai puțin

cunoscute, **istoria unui popor care luptă atât de viteaz alături de noi în lupta decisivă pentru însăși existența și civilizația noastră și care din punct de vedere spiritual e atât de apropiat de noi prin moștenirea comună a Romei, căreia îi perpetuează în Orientul european numele, limba și prestigiul».**

Autorul îi dedică domniei lui Mihai Viteazul câteva pagini revelatoare, din care reproducem selectiv: «În aparență, Mihai Viteazul a rămas indiferent în fața acestei mișcări populare românești împotriva vechilor și dușmăniților opresori. El a creat în jurul său un sfat, din care făceau parte printre alții, episcopul catolic din Transilvania Demeter Naprágy, generalul Moisé Székely, nobilul Ștefan Czáky și Gaspar Kornis care avea titlul de general al Transilvaniei și care-l trădase în bătălia de la Șelimbăr pe Báthory, ușurându-i voievodului valah victoria și cucerirea Transilvaniei. Sarcinile de încredere, totuși, au fost împărțite demnitarilor români (...). La supravegherea și perceperea impozitelor era numit vistierul valah Stoica și, până la cel mai mic dregător din cea mai mică așezare, administrația finanțelor era în mâna învingătorului. Cu aceasta se recunoștea valoarea elementului românesc din Transilvania și se schița un început de românizare a elementelor străine.

Cu toate acestea Mihai nu i-a favorizat exclusiv pe români; dacă a dat vreunui dintre ei dreptul de a dispune de câteva feude, sau a confirmat donațiile care li se făcuseră mai dinainte, i-a favorizat și pe unguri și pe sași. **Dar preocuparea sa principală era biserica**, pentru că înțelegea că dacă voia să facă **operă profund națională și durabilă** trebuia să se sprijine pe aceasta. La 20 iunie 1600 făcea dieta să decidă scutirea preoților români de servituțiile feudale. În Maramureș a pus să fie schimbat episcopul Petronie, care reprezenta influența moldovenească, cu arhimandritul Serghie, care studiasse la mănăstirea Tismana în Oltenia, și tot lui i-a încredințat și mănăstirea din Peri; la Vad, în absența episcopului Spiridon, și el reprezentant al influenței mitropoliei moldovenești din Iași, l-a numit pe un anume Ioan Cernea, al cărui nume amintea de familia nobiliară ungară Chernay (...). Se încheagă astfel un întreg organism ierarhic religios românesc în Transilvania, supus scaunului mitropolitan din Alba Iulia și din punct de vedere ierarhic supus din 1595 autorității mitropolitului valah de la Târgoviște.

Intențiile politice ale lui Mihai Viteazul erau clare și asta se vede din jurământul pe care el l-a cerut pentru el și pentru fiul său; de altfel el gândea că avea fără îndoială dreptul la o recompensă pentru ceea ce făcuse împotriva turcilor, **salvând creștinătatea de pericolul unei invazii**. Dar **Curtea imperială de la Viena era foarte nehotărâtă** în privința lui, **mai ales pentru că acolo era multă perfidie și prea puțin precumpănea spiritul moral**. Unii se gândeau că se putea trimite în Transilvania un arhiduce sau vreunul din generalii austrieci de faimă, ca de exemplu Schwartzemberg sau Nádasdy; alții că provincia putea fi lăsată lui Mihai, instalând însă garnizoane austriece în fortărețe; în sfârșit alții, precum arhiepiscopul de Gran, că i se putea lăsa voievodului român doar administrarea provinciei și să i se dea numai sarcina de guvernator, supravegheat de o garnizoană nemțească.

S-a gândit chiar să se deschidă dieta transilvană, în care Mihai să fie reprezentat doar de niște delegați, lucru care l-a jignit pe voievod, care a deschis adunarea ca un adevărat suveran al țării, așa cum o deschiseseră predecesorii săi, trimițând apoi la Curtea imperială pe consilierul său Mihalcea și pe vistiernicul Stoica să ceară ca el să fie confirmat cu titlul de principe, de duce sau de

rege, cu drept de succesiune nu numai pentru fiul său ci și pentru toți descendenții. Fortărețele din afara Transilvaniei, ocupate de austrieci, Hust, Șimleu, Baia Mare, Oradea trebuiau să fie cedate lui Mihai, care admitea de bună-voie un comisar, mai ales dacă ar fi fost Pezzen, care fusese ambasador imperial la Constantinopol, foarte bine cunoscut și apreciat de el; acesta putea avea ca reședință Cassovia sau Satu Mare sau chiar capitala țării, Alba Iulia. Împăratul i-a răspuns că lui și fiului său aveau să le fie recunoscute titlurile de principe al Sfântului Imperiu Roman; la 26 ianuarie 1600 au fost reluate tratativele, în care Mihai Viteazul se arăta foarte conștient de serviciile aduse imperiului cu luptele împotriva turcilor, pe care le purtase cu sacrificii și pierderi omenești, și căruia îi redase provincia transilvană pe care el acum o cerea înapoi ca **moștenire ereditară în schimbul serviciilor aduse**. Voia titlul princiar pe care-l avusese Sigismund Báthory, un ajutor în bani și în trupe și o rentă anuală de o sută de mii de taleri, în afara sumei care ar fi fost necesară ca să-l răscumpere de la turci dacă ar fi fost luat prizonier, și de teritoriile pe care în viitor avea să le smulgă turcilor. Lui Pezzen care fusese numit comisar imperial, el i-a adus la cunoștință că cedarea Transilvaniei, unită cu Valahia cu titlul de principat, era o condiție indispensabilă pentru orice viitor acord cu împăratul. Dar Rudolf dorea să amâne și, în loc să-i răspundă la cererile lui, i-a trimis făgădueli de ajutor împotriva turcilor, instrucțiuni în legătură cu negocierile pe care Mihai tocmai le purta cu tătarii, recomandări în legătură cu soarta celor învinși etc».

Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia – reprezentând primul pas în realizarea Unirii principatelor române - a intrat în istorie și prin tablourile unor pictori celebri. Vechea capitală politică a Transilvaniei (reședință a principilor ardeleni) a păstrat în stema municipiului acvila cruciată (poziționată pe coroana murală), semnificând rangul de capitală a Principatelor Unite în timpul domniei lui Mihai Viteazul. În scurta perioadă în care a condus Transilvania, Mihai Viteazul a ridicat câteva biserici, cea mai importantă fiind catedrala episcopală (terminată în 1597). Mult mai puțin cunoscută este biserica ctitorită în Ocna Sibiului, localitatea exploatărilor de sare fiind cunoscută în epocă sub numele Salzburg sau Vizakna.

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2023-dosarele-patrimoniului-cxxvii-mostenirea-comuna-a-romei--perpetueaza-in-orientul-european-numele-limba-si-prestigiul-mostenire-ereditara-in-schimbul-serviciilor-168887.html>

În: Tribuna, 9 martie 2023